

τὸν γεγονὸς μαρτυρεῖ τὴν προθυμίαν μεθ' ἧς καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπιφανέστατοι ἄνδρες τῆς ἀλλῆς αὐτοῦ ἠσπάζοντο τὸν ἰσλαμισμόν. Εἰς μίαν τῶν τελευταίων αὐτοῦ κατὰ τῶν Τούρκων ἐκστρατειῶν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἰωάννης, ὁ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰσαακίου υἱός, λαβὼν παρὰ τοῦ βασιλέως διαταγὴν ἤτις τὸν δυσηρέστησεν ἐξετέλεσε μὲν αὐτὴν ἀλλ' ἀγανακτῆσας ἠτόμολησε διαρκούσης ἔτι τῆς μάχης πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ ἔπειτα ἐξωμότης γενόμενος ἔγημε τὴν θυγατέρα τοῦ ἐν Ἰκονίᾳ σουλτάνου καὶ ἀπεκάλυπεν εἰς αὐτὸν πάσας τὰς ἀδυναμίας τῆς κυβερνήσεως καὶ στρατιᾶς τοῦ κράτους. Ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ λοιπὸν ἀμφιβολία ὅτι, ἀφοῦ συγγενὴς στενώτατος τοῦ βασιλέως δὲν ἐδίστασε νὰ πράξῃ τοῦτο, πολλοὶ ἄλλοι ἐμιμήθησαν τὸ παράδειγμά του; Ἐὰν δὲ εἰς ταῦτα προσθέσωμεν ὅτι ἐπὶ τῆς προκειμένης βασιλείας οἱ Ἐνετοὶ ἀνέκτησαν ἀπάσας τὰς ὀλεθρίας προνομίας ὅσας εἶχον συνομολογήσει ἐπὶ τῆς προηγουμένης, καὶ ὅτι παρεκτός αὐτῶν ἐπεκρωώθη καὶ τὸ τῶν Πισατῶν προνόμιον, ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι, ὅσα καὶ ἂν ὑπῆρξαν τὰ προτερήματα τοῦ Ἰωάννου, τὰ αἷτια τῆς παραλίσις ἠΰξησαν ἐπὶ τῶν χρόνων τούτων εἰς τὸ πον ὑπεμφαίνοντα προσεχῆ καταστροφὴν.

Ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀπεβίωσε κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Συρίαν στρατείαν τῷ 1145, ἐκ πληγῆς ἣν ἔλαβεν ἐν κυνηγεσίᾳ περὶ τὸν Ταῦσον τὸ ὄρος. Ἐκ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ υἱῶν οἱ μὲν δύο πρῶτοι εἶχον προαποθάνει, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν παρηκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὴν στρατείαν ἐκείνην μόνος ὁ νεώτατος Μανουήλ. Ὁ τούτου πρεσβύτερος, ὁ Ἰσαάκιος, εἶχε μείνει εἰς Κωνσταντινούπολιν. Κατὰ τὰ ἀνεκὰθεν εἰδισμένα ὁ θρόνος ἀνῆκεν εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης, ὅστις ἐγνώριζε τὴν λαμπροτάτην τοῦ νεωτέρου ἀνδρείαν, ἧς οὗτος εἶχε δώσει ἐπιφανῆ δείγματα προσφάτως κατὰ Τούρκων, ἐνόμισεν αὐτὸν ἐπιτηδειότερον νὰ πηδαλιουχῆσῃ τὸ κράτος ἐντὸς τῶν δυσχερῶν περιστάσεων εἰς τὰς ὁποίας εὕρισκετο. Ὄθεν τὴν προτεραιάν τοῦ θανάτου, συγκαλέσας περὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ τοὺς ἀνωτάτους τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικούς, ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους δι' οὓς ἐξελέξατο τὸν Μανουήλ ὡς διάδοχον, οἱ δὲ ἀνεκίρῳξαν αὐτὸν προθύμως βασιλέα. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ δικαίως προετιμήθη ὁ νέος οὗτος. Ὁ Μανουήλ ὑπῆρξεν ὁ ἡρωικώτερος τῶν βασιλέων ὅσοι ἐκάθισάν ποτε ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀνεδείχθησαν μὲν καὶ ἄλλοι πολλοὶ γενναῖοι, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτὸς ὁ πατήρ, αὐτὸς ὁ πάππος αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Μανουήλ ἐπεζήτηε τὸν πόλεμον ὡς τὸ μᾶλλον πρέπον τῇ βασιλείᾳ ἐνασχόλημα, καὶ ἐν πολέμῳ ἐπεζήτηε τὸν κίνδυνον ὡς τὴν ἡδίστην τῶν τοῦ βίου περιπετειῶν ὥστε ὁμοίαζε πολὺ τοὺς πολυθρῦλῆτους τότε ἰππότητας τῆς Δύσεως, τοὺς ὁποίους καὶ ἐφιλοτιμήθη νὰ μιμηθῆ, παραδεξάμενος ἐν τῷ στρατῷ αὐτοῦ τὸν βαρὺν αὐτῶν ὀπλισμόν, τὰς μεγάλας ἀσπίδας, τὰς μακρὰς λόγχας ἰδίως δὲ αὐτὸς ὑπόδειγμα γενόμενος τοῖς ὑπηκόοις, τῶν στρατιωτικῶν περιτηρημάτων, δι' ὧν καὶ μόνων ἠδύναντο νὰ ἀντιπαραταχθῶσι πρὸς τοὺς πολεμίους ἐκεῖνος. Καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸν τοῦλάχιστον ὑπερέβαλλε βεβαίως πάντας τοὺς κατὰ τοὺς χρόνους τούτους συναγωνιστάς. Ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐμπειρία αὐτοῦ περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ὀπλων ἦτο τοσαύτη ὥστε ὁ Ραιμοῦνδος τῆς Ἀντιοχείας, τὸν ὁποῖον ὁ Κίνναμος λέγει «ἄνδρα ἰσχυρὸν καὶ ῥώμην κατὰ τοὺς θρυλουμένους ἐκείνους Ἡρακλεῖς», δὲν ἠδυνήθη νὰ μεταχειρισθῆ τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων. Συμμετασχών ποτε περιφήμου τινος ἰπποτικῆς ἀγῶνος παρεστάθη εἰς τὸ στάδιον ἐπὶ ἵππου πυρώδους, καὶ κατέβαλε διὰ μιᾶς δύο Ἰταλοὺς νομιζομένους ὡς τοὺς ῥωμαλεωτέρους τῶν

φορίας ἀπετέλουν ἔτι ὑπὸ τουρκικὴν ἀρχὴν τὸν κύριον λόγον τῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχομένων χωρῶν, περιοριζομένων τούτων εἰς τὴν κατοχὴν τῶν φρουριῶν καὶ ἀκροπόλεων.

